

(३) तृतीयस्यै इत्यनेन मन्त्रेण पलाशशाखाच्छेदने यः शकलो भूमौ पतितस्तमाददीत। पाठस्तु । “तृतीयस्यै दिवः। गायत्रिया सोम आभृतः। सोमपीथाय सन्नयितुम्। वकलमन्तरमाददे” इति । पृथिवीमारभ्य गणनायां येयं तृतीयलोकरूपा द्यौः तस्याः ‘दिवः’, सकाशात् गायत्रीकन्दोदेवतया ‘सोमः’ वक्ष्यात्मकः, ‘आभृतः’ समानीतः, ‘सोमपीथाय’ दिवः सकाशादानीतस्य सोमस्य पानाय, ‘सन्नयितुं’ सान्नाय्यं कर्त्तुं, ‘अन्तरं वकलं’ पलाशशाखाया अभ्यन्तरं यच्छकलं तत्, ‘आददे’ स्वीकरोति । अयमर्थः, पर्णवल्कैरातञ्चनं कृत्वा तेन निष्पन्नेन दध्ना सान्नाय्येन ऊत्वा तच्छेषेभिहितः सोमः पीतो भवति, दध्ना मन्त्रेण सोमीकरणात् । तथा वातञ्च न मन्त्र-ब्राह्मणे समान्नातं, सोमेन त्वा तनच्चीन्द्राय दधीत्याह सोममेवैनत्करोतीति ॥

(४) आपो देवीरिति सान्नाय्यपात्राणि प्रोक्ष्यमाणान्यभिमन्त्रयेत् । पाठस्तु । “आपो देवीः शुद्धाः स्यः । इमा पात्राणि शुन्धत । उपातङ्गाय देवानाम् । पर्णवल्कमुत शुन्धत” इति । ‘देवीः’ द्योतनात्मिकाः, हे ‘आपः’, यूयं स्वत एव ‘शुद्धास्य’, तस्मादिमानि ‘सान्नाय्यपात्राणि’, शोधयत । ततो ‘देवानां’, सम्बन्धि यत् ‘उपातङ्गम्’ आतञ्चनं, तदर्थं ‘पर्णवल्क’ नूतन पलाशशकलमपि, ‘शुन्धत’ शोधयत ॥

(५) अथातञ्चनमन्त्रमाह । “पयोऽग्रेषु पयो अग्नियासुषु । पयो वत्सेषु पय इन्द्राय हविषेऽभियस्व । गायत्री पर्णवल्केन ।